

חתול במגפיים

1. ספר יהושע פרק כד

(א) וַיֹּאסֹף יְהוֹשֻׁעַ אֶת כָּל שְׁבֵטֵי יִשְׂרָאֵל שְׂכֵמָה וַיִּקְרָא לְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְרָאשֵׁי וּלְשֹׁפְטָיו וּלְשֹׁטְרָיו וַיִּתְּצֻבוּ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים :

2. ספר יהושע פרק כז

(יט) וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל הָעָם לֹא תוֹכְלוּ לַעֲבֹד אֶת יְדֹן כִּי אֱלֹהִים קְדוֹשִׁים הוּא אֶל קְנוּא הוּא לֹא יֵשָׂא לְפִשְׁעֵכֶם וּלְחַטְאוֹתֵיכֶם :

(כ) כִּי תַעֲזְבוּ אֶת יְדֹן וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהֵי נֹכַר וְשָׁב וְהִרַע לָכֶם וְכָלָה אֶתְכֶם אַחֲרַי אֲשֶׁר הֵיטִיב לָכֶם :

(כא) וַיֹּאמֶר הָעָם אֶל יְהוֹשֻׁעַ לֹא כִּי אֶת יְדֹן נַעֲבֹד :

(כב) וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל הָעָם עֲדִים אַתֶּם בָּכֶם כִּי אַתֶּם בְּחַרְתֶּם לָכֶם אֶת יְדֹן לַעֲבֹד אוֹתוֹ וַיֹּאמְרוּ עֲדִים :

(כג) וַעֲתָה הִסִּירוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנֹּכַר אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם וְהִטּוּ אֶת לְבַבְכֶם אֶל יְדֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל :

(כד) וַיֹּאמְרוּ הָעָם אֶל יְהוֹשֻׁעַ אֶת יְדֹן אֱלֹהֵינוּ נַעֲבֹד וּבְקוּלוֹ נִשְׁמָע :

(כה) וַיִּכְרַת יְהוֹשֻׁעַ בְּרִית לָעָם בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּשָּׂם לוֹ חֶק וּמִשְׁפָּט בְּשֵׁכֶם :

(כו) וַיִּכְתֹּב יְהוֹשֻׁעַ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּסֵפֶר תּוֹרַת אֱלֹהִים וַיִּסַּח אֶבֶן גְּדוֹלָה וַיִּקְיֶמָה שָׁם תַּחַת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר בְּמִקְדָּשׁ יְדֹן :

(כז) וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל כָּל הָעָם הִנֵּה הָאֶבֶן הַזֹּאת תִּהְיֶה בְּנֹן לַעֲדָה כִּי הִיא שְׁמָעָה אֶת כָּל אִמְרֵי יְדֹן אֲשֶׁר דָּבַר עִמָּנוּ וְהִיְתָה בָכֶם לַעֲדָה פֶּן תִּכְחָשׁוּן בְּאֱלֹהֵיכֶם :

(כח) וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ אֶת הָעָם אִישׁ לְנַחְלָתוֹ :

3. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף קב/ב

רב אשי אוקי אשלשה מלכים אמר למחר נפתח בחברין אתא מנשה איתחזי ליה בחלמיה אמר חברך וחבירי דאבוך קרית לן מהיכא בעית למישרא המוציא אמר ליה לא ידענא אמר ליה מהיכא דבעית למישרא המוציא לא גמירת וחברך קרית לן אמר ליה אגמריה לי ולמחר דרישנא ליה משמך בפירקא אמר ליה מהיכא דקרים בישולא אמר ליה מאחר דחכימתו כולי האי מאי טעמא קא פלחיתו לעבודת כוכבים אמר ליה אי הות התם הות נקיטנא בשיפולי גלימא ורהטת אבתראי ...

4. אדר היקר ועקבי הצאן / עקבי הצאן / עמוד קלא

מסילת הבריחה... מתפרדים לדרכים שונים: או להסב עין לחזיון אחר שאיננו כל כך מאיר וחודר, או למעט ע"י חנוכים ותרבויות שונות את נטייתה העתיקה לנשגב ומרום, עד שתוכל ג"כ למצא מחשכים לעמוד שם במעמד של הסתפקות בעצם מציאות החזיון הזר ההוא. ומזה עוד צעד לידי הכחשה וכפירה...

5. ספר בראשית פרק לה

(ב) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל בִּיתוֹ וְאֶל כָּל אֲשֶׁר עִמּוֹ הִסְרוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנֹּכַר אֲשֶׁר בְּתִכְכֶּם וְהִחֲלִיפוּ שְׁמֹלְתֵיכֶם.

5א. אורות ואורות קכז

כָּל הַגְּדֵרָה בְּאֵלֹהוֹת מְבִיאָה לַיָּדִי כְּפִירָה, הַהֲגֵדְרָה הִיא אֶלְלִיּוֹת רַחֲנִית, אֶפְלוֹ הַגְּדֵרָה הַשְּׂכָל וְהַרְצוֹן וְאֶפְלוֹ הָאֱלֹהוֹת עֲצֻמָּה וְשֵׁם אֱלֹהִים הַגְּדֵרָה הִיא, וּמִבְּלַעֲדֵי הַיְדִיעָה הַעֲלִיּוֹנָה שְׁפָל אֵלֶּה אֵינֶם כִּי-אִם הַזְּרָחוֹת נִיצוֹצוֹת מִמָּה שְׁלֹמְעֵלָה מִהַגְּדֵרָה הִיוּ גַם הֵם מְבִיאִים לַיָּדִי כְּפִירָה.

5ב. אורות עמוד מח

... לפי מדת רחוקה של הפסיכולוגיה האורגנית מהחבה הפנימית אל הטוב המוחלט, כן לא יוכל היחש הנשמתי לחדור בקרבה ביחש האלהי, ומוכרח קשר האלהות להיות בקרבה קשר נכרי, והאלהים יהיה בה אל נכר ואל זר, ואל זר זה יקנה לו תכונות משונות וקריקאטוריות, המעותות את החיים הרבה יותר ממה שהן יכולות לישר אותם.

6. אוה"ק ב שצז

יש יצר הרע נסתר מאד במעמקי הנפש, קנאה מרקבת עצמות, המביאה רפיון ומחשכים לכל רעיון של אורה. הקנאה היא מוזהר. רבים לא יכירוה, מפני שישנם כמה גורמים שמונעים את השפה מלהביעה, אבל היא ישנה, נרדמה היא במחבואי הנפש האנושית, והיא יוצאת לפעמים בצורות שונות, חוץ מצורתה האמתית, כדרכן של כל התוצאות של הקנאה שאינן מתלבשות כי אם במלבוש נכרי, ונושאות עליהן תמיד שם זר.

הקנאה המוזהר הזאת היא הקנאה באלהים. האדם מקנא הוא באלהים על אשרו האין סופי, על שלמותו המוחלטת. הקנאה הזאת גורמת עקמימות הדעת וחשכת המחשבה, טמטום השכל ורוגז הרוח, וכשכל האמצעים אינם מספיקים להכיל את זעמה היא מסיימת בכפירה מוחלטת, כדי להסיר מהנפש הכואבת, אכולת הרקב את העוקץ של הקנאה, הדוקר נורא. אין מרפא למחלה זו, כי אם הארה עליונה של דעת אלהים בבירור ובעומק הגיון.

6א. אוה"ק ב שצז

הנתיבות המיוחדות ביחוד להסרת הנגע של קנאה זאת... שתיים הן, האחת היא נתיבה מדעית טהורה, והשניה מדעית מוסרית. הנתיבה המדעית מבררת, שההבדל שבין האלהים והעולם תלוי הוא רק בדעה והשגה וארחות החיים.

כל מה שהדעה מתעלה, מתקרב האדם והעולם לגודל האלהי, וברוממותו העליונה של האדם והכרתו הגמורה מוצא הוא שהכל הוא כלול באלהים, והעצמיות הפרטית של כל פרט מפרטי ההויה איננו כי אם התגלות אלהות, הזורחת בגווני שונים לפנינו, ולפי זה כל האושר האלהי הלא הוא אושר של הכל.

והאושר הוא הולך ומתגדל, כל מה שהידיעה האלהית היא הולכת ומתבררת.

וזהו סוד העונג הנעלה של ההשגה האלהית, שהוא הולך וחש את אשרו העליון, את שלמותו הנצחית, המלאה חדוה ועז, ואין כאן מקום לשום קנאה.

הנתיבה השניה היא מדעית-מוסרית, שהשלמות וחיוב המציאות האלהית היא תלויה במדת הצדק החפשית, וכל מי שיעלה את חפשיות רצונו באותה המדה של הצדק המלא, שהאלהים הוא נעלה בחפצו השלם בצדק החפשי והמוחלט, הרי הוא משתאב בגופא דמלכא, וקונה לו את השלמות האלהית, מצד בטולו אל האור האלהי בעונג פנימי.

ואין שום מעצור לשום נמצא לרומם את חפצו חפשי למרום הצדק האלהי, וכפי אותה המדה שהאדם מתקרב אל מדת הצדק האלהית, הרי הוא מתעלה, ונעשה איש אלהי. ונמצא השלמות האלהית מחויבת להאלהים מצד הצדק החפשי שלו, שהיא זכות השווה לכל. שאין מקום לקנאה.

7 רד"ק על יהושע פרק כד פסוק כו

(כו) תחת האלה - ... היא האלה שטמן תחתיה יעקב אלהי הנכר כמו שכתוב ויטמון אותם יעקב תחת האלה אשר עם שכם ...

8 רד"ק על יהושע פרק כד פסוק כז

(כז) אשר דבר עמנו - ת"י הפסוק כן ואמר יהושע לכל עמא הא אבנא דהא תהי לנא כתרין לוחי אבן קיימא ארי יתה עבדנא לסהדו ארי פתגמא דכתיבין עלה מעין כל פתגמא דה' די מליל עמנא וגו', ולפי הפשט אשר דבר עמנו ר"ל כי מה שדברתי עמכם והברית אשר כרתי עמכי לא מלבי כי הם אמרי ה' אשר דבר עמנו בהר סיני, ופי' כי היא שמעה על דרך ותשמע הארץ אמרי פי :